

...Věděli jste o středověku...?

Vzniká **feudální stát** (od slova FEUDUM = léno – území). Ve feudálním státě vše patřilo **feudálovi = šlechtici** (pole, lesy i lidé). Nižší šlechtici tvořili vojenskou družinu knížete :

Kdo se mohl stát rytířem?

Obvykle jen urození chlapci – synové šlechticů.

Ti bývali kolem sedmi let posláni z domova na výchovu k jinému šlechtici. Byli nejdříve 7 let **pážetem**, pak 7 let **panošem** a teprve v 21 letech mohl složit rytířskou zkoušku. Panoš pomáhal rytíři v boji se starat o brnění a o koně. Mezi rytířské ctnosti patřilo: pomoc slabým, úcta k dámám, ale i třeba hra na loutnu a skládání veršů.

V této době se ještě nenosilo spodní prádlo a v hrubé haleně, dlouhé košili – KYTLICI se chodilo i spát. Na kytlici se pak nasazovala drátěná košile (kroužková zbroj), která vážila asi 15 kg, celé brnění vážilo 50 kg a rytíř se dostal do sedla koně jen s pomocí kladkostroje (jeřábu), kdy ho panoš na háku vyzvedl a spustil na koně. To, jak někdy ve filmech rytíři svižně vyskočí na koně, je holý nesmysl.

Stolování

V této době se jedlo hlavně rukama. Příbory ještě nebyly známy. **Šlechtici** dali ulovené zvíře na dřevěný stůl a dýkou si z pečeně odřezávali kusy masa. U stolu byla i lovecká smečka a sluhové, kterým šlechtici házeli zbytky. Ubrus byl velkou vymožeností. Do něj se běžně smrkalo a utíraly se ruce. V případě velkých hostin používali šlechtici tzv. dávítko, malou lžičku, kterou si po nasycení strčili do krku, vyzvraceli se pod stůl a pokračovali v hostině. Velkou pochoutkou na šlechtických dvorech byl pečený páv, do kterého se na ozdobu zapichovala brka. Z peří se však do pečeně přenesli různí paraziti, kteří pak způsobili zažívací potíže. Před hostinou chodili sluhové s mísou vody, ve které si hosté smočili konečky prstů a tak se omyli. Za špinavými nehty však byla spousta bacilů, které se dostaly do vody, a nemoci se tak mezi stolovníky ještě více roznesly.

Prostý lid však jedl odlišným způsobem. Maso měl pouze výjimečně a v lesích měl zakázáno lovit. Stravou chudých byly hlavně různé kaše, především hrách a řepa. Cukr a brambory v Evropě ještě neznali. Sladilo se medem. V chalupě se vždy dala na stůl hluboká mísa s kaší, všichni si sedli kolem a jedli lžicemi. Středověké lžice však byly jiné než dnes. Byly ploché, dřevěné a připomínaly spíše dnešní vařečku.